

СУЧАСНИЙ ВОЄННИЙ ФОЛЬКЛОР УКРАЇНИ: ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ФУНКЦІЇ

УДК 37.017.4:398.5(477):355.48
DOI: 10.12958/2227-2747-2026-2(192)-21-28

Іваннікова Ольга Миколаївна,
доктор філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
викладач філологічних дисциплін
КЗ «Балтський педагогічний фаховий коледж»,
м. Балта, Україна.
slavinskaolga96@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9944-9240>

Для цитування: Іваннікова О. М. Сучасний воєнний фольклор України: жанрова специфіка та соціокультурні функції. *Освіта та педагогічна наука*. 2026. № 2(192). С. 21–28. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2\(192\)-21-28](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2(192)-21-28)

References (стандарт APA): Ivannikova, O. M. (2026). Suchasnyi voiennyi folklor Ukrainy: zhanrova spetsyfika ta sotsiokulturni funktsii [Modern Wartime Folklore of Ukraine: Genre Specificity and Sociocultural Functions]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 2(192), 21–28. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2\(192\)-21-28](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2(192)-21-28) [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну спричинило безпрецедентний зсув у національній культурі, суспільній свідомості та ціннісних орієнтирах громадян. В умовах екзистенційної загрози, постійного стресу та безперервної боротьби за незалежність українське суспільство продемонструвало потужний сплеск низової креативності, що вилився у швидке формування багатого масиву сучасного воєнного фольклору. Цей феномен став не просто способом емоційної фіксації трагічних і героїчних подій, а надзвичайно дієвим інструментом психологічного захисту, соціальної консолідації та культурного опору. У контексті педагогічної науки та соціокультурної діяльності воєнний фольклор набуває особливого значення як природне середовище для національно-патріотичного виховання

молоді. Сучасні пісні, новітні легенди, інтернет-меми та влучні анекдоти транслюють глибокі смисли, формують безальтернативний образ героя-захисника та допомагають долати колективний травматичний досвід. Отже, нагальною науковою та практичною проблемою є необхідність глибокого осмислення жанрової специфіки цих новітніх фольклорних форм задля ефективного використання їхнього потужного соціокультурного та виховного потенціалу в сучасному освітньому процесі.

Аналіз актуальних досліджень. Вивчення сучасного воєнного фольклору

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

спирається на ґрунтовні праці О. Кузьменко щодо національної ідентичності та Л. Назарової про генезу воєнної символіки. Л. Гармаш аналізує образ ворога в пісенній творчості, а Т. Гранчак розкриває роль міфів в освітньому просторі. Антропологічний вимір війни систематизовано в колективній монографії науковців ІМФЕ ім. М. Рильського НАН України. Проте стрімке оновлення жанрової палітри та недостатня систематизація виховних функцій фольклору в умовах тривалого конфлікту потребують подальшого вивчення для розв'язання окресленої проблеми.

Мета статті. Метою статті є визначення жанрової специфіки сучасного українського воєнного фольклору та здійснення комплексного аналізу його соціокультурних і виховних функцій в умовах протистояння російській агресії.

Методологія та методи дослідження. Дослідження ґрунтується на міждисциплінарному, системному та аксіологічному підходах, що дає змогу розглядати сучасний воєнний фольклор як складну динамічну систему, міцно інтегровану в суспільний та освітній простір. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань було застосовано комплекс взаємопов'язаних теоретичних та емпіричних методів дослідження. Метод жанрового та структурного аналізу застосовувався для класифікації зібраного фольклорного матеріалу (пісенного епосу, неолегенд, паремій, інтернет-мемів) та виявлення їхніх ключових формально-змістових характеристик. Структурно-функціональний метод дав змогу розкрити соціокультурні, психотерапевтичні, ідентифікаційні та педагогічні функції фольклорних зразків у сучасному суспільстві. За допомогою описового методу здійснювалися фіксація та репрезентація емпіричного матеріалу, зібраного з відкритих

джерел, соціальних мереж та цифрових медіа. Метод теоретичного синтезу та узагальнення сприяв формулюванню обґрунтованих висновків щодо ролі воєнного фольклору в збереженні ментального здоров'я нації та перспектив його використання в системі безперервної освіти.

Виклад основного матеріалу. Феномен сучасного українського воєнного фольклору становить унікальне соціокультурне явище, яке виникло як безпосередня реакція суспільства на екзистенційну загрозу, спричинену російською збройною агресією. Починаючи з 2014 року і особливо інтенсивно після повномасштабного вторгнення 2022 року, український народ продемонстрував небувалий сплеск низової креативності, що охопив усі верстви населення незалежно від віку, професії чи регіону проживання. Війна перевела суспільство у стан граничної напруги, де фольклор став найшвидшим і найприроднішим інструментом антропологічного виміру та осмислення травматичного досвіду (Російсько-українська війна..., 2025, с. 14). Особливістю новітньої народної творчості є її тотальна гібридність та синергія: вона нерозривно пов'язана з цифровими технологіями, соціальними мережами та медіапростором, що забезпечує миттєву генерацію, поширення та трансформацію фольклорних текстів. У цьому контексті інтернет виступає глобальним резонатором, який перетворює локальні події на загальнонаціональні наративи, стираючи межі між усною традицією та цифровою культурою.

Жанрова палітра сучасного воєнного фольклору відзначається надзвичайною розмаїтістю та динамічністю. Досліджуючи цей масив, науковці виокремлюють кілька провідних жанрових кластерів, кожен з яких виконує специфічну комунікативну та соціокультурну місію (Офіцинський, 2023, с. 392). Першим і,

мабуть, найбільш емоційно потужним кластером є пісенний епос та неокарміна. Музична культура під час війни зазнала колосальної трансформації. З одного боку, відбулася потужна ревіталізація історичних, повстанських та стрілецьких пісень. Хрестоматійним прикладом є гімн Українських січових стрільців «Ой у лузі червона калина», який у виконанні лідера гурту «Бумбокс» Андрія Хливнюка на перших тижнях повномасштабного вторгнення набув статусу глобального символу українського опору (Кузьменко, 2022, с. 545). Ця пісня стала своєрідним мостом між поколіннями борців за незалежність, актуалізувавши історичну пам'ять та інтегрувавши її в сучасний контекст. З іншого боку, масово створюються нові композиції («Стефанія», «Байрактар», «Доброго вечора, ми з України»), які, маючи конкретних авторів, завдяки безпрецедентній популярності, масовому виконанню, створенню сотень кавер-версій та реміксів проходять процес стрімкої фольклоризації і стають народними.

Другим, не менш важливим жанровим кластером є інтернет-меми та цифровий фольклор. Мем став ключовою одиницею воєнного гумору та інформаційної боротьби. На відміну від традиційного анекдоту чи приказки, мем має візуально-текстову природу, що дає змогу миттєво зчитувати закладений у ньому сенс. Воєнна символіка України періоду 2022–2025 років пройшла шлях глибокої фольклорної генези, де меметичні зображення бавовни, тракторних військ, бойових гусей чи єнота з Херсона перетворилися на стійкі типологічні конструкти національного міфу (Назарова, 2025, с. 123). Меми блискуче реагують на будь-які події на фронті, заяви політиків чи міжнародні новини, слугуючи своєрідним барометром суспільних настроїв. Цифровий фольклор став

потужною зброєю в інформаційній війні, оскільки він легко долає мовні бар'єри (завдяки візуальній складовій частині) і активно поширює українські наративи у світовому інформаційному просторі.

Третім жанровим напрямом є формування новітніх легенд, міфів та героїчного епосу. В умовах війни суспільство відчуває гостру потребу в героях – як реальних, так і збірних, міфологізованих образах, які уособлюють непереможність та майстерність українського війська. Яскравим прикладом є легенда про «Привида Києва» – збірний образ пілотів 40-ї бригади тактичної авіації, який у перші місяці війни став символом захисту українського неба та надії на порятунок. Подібні національні міфи виконують життєво важливу функцію в умовах війни, формуючи пантеон новітніх героїв та конструюючи оптимістичний сценарій майбутньої перемоги, що активно використовується навіть у бібліотечному та освітньому просторах для підтримки морального духу населення (Hranchak, 2024, р. 22). До цього ж кластеру належать історії про неймовірну стійкість українських міст-героїв (Маріуполь, Бахмут, Охтирка, Чернігів) та феномен Чорнобаївки як сакрального місця знищення ворога.

Четвертий кластер становить сучасна воєнна пареміологія (прислів'я, приказки, прокльони) та анекдоти. Мова швидко адаптувалася до нових реалій, породивши тисячі влучних висловів, неологізмів та ідіом (наприклад, дієслова «затрьохсотити», «відкобзонити», «макронити»). Відроджується давній український жанр жіночих прокльонів, спрямованих на окупантів, що має глибоке психотерапевтичне коріння. У матеріалах конференції, присвяченої українській культурі в умовах війни, підкреслюється, що трансформація щоденного мовлення та фольклоризація нових лексичних

одиниць є свідченням надзвичайної адаптивності національної культури, яка здатна інтегрувати навіть найболючіший досвід у вербальні форми (Меліхова, 2023, с. 115).

Глибокий аналіз жанрової специфіки дає змогу перейти до розгляду ключових соціокультурних та педагогічних функцій воєнного фольклору. Однією з найголовніших є психотерапевтична функція. Війна супроводжується колосальним рівнем стресу, тривоги, втрат та невизначеності. Гумор, сміх і сатира, іманентно притаманні українському воєнному фольклору, виступають потужним колективним антидепресантом та механізмом психологічного захисту. Сміх над ворогом і навіть над власними страхами десакралізує загрозу, робить її менш паралізуючою. Сміючись над недолугістю окупантів у мемах та анекдотах, українці долають страх перед «другою армією світу», трансформуючи почуття жаху у почуття зневаги до ворогів та впевненості у власних силах. Як слушно зауважує О. Кузьменко, воєнний фольклор допомагає нації зберегти ментальне здоров'я, виступаючи своєрідним клапаном для вивільнення накопиченої соціальної напруги та агресії (Кузьменко, 2023).

Не менш значущою є консолідуюча функція. В умовах децентралізації та внутрішньої міграції, спричиненої бойовими діями, фольклор став тим універсальним клеєм, що об'єднує націю. Розуміння специфічних жартів, знання актуальних мемів та новітніх пісень перетворилося на маркер приналежності до єдиної спільноти – паролі для ідентифікації «своїх». Використання спільних фольклорних символів у щоденній комунікації створює ефект солідарності, емпатії та взаємопідтримки. Людина, яка ділиться патріотичним мемом або співає пісню супротиву, відчуває свою причетність до великої

історичної боротьби, що нівелює відчуття самотності та безпорадності.

Ідентифікаційна функція воєнного фольклору тісно пов'язана з деконструванням образу ворога та ствердженням власної суб'єктності. У фольклорних текстах відбувається чітке, бінарне розмежування світу на Світло («ми», українці, захисники, вільні люди) та Темряву («вони», російські окупанти, орки, рашисти). Л. Гармаш у своєму дослідженні українських воєнних пісень 2022–2023 років детально аналізує образ ворога, який піддається процесам дегуманізації, анімалізації та тотального висміювання (Harmash, 2024). Ворог постає не як рівний супротивник, а як абсурдна, жорстока, позбавлена моралі та людської гідності маса (орда). Таке фольклорне конструювання образу агресора є закономірною реакцією на геноцидальні дії окупантів і слугує потужним мотиватором для збройного та громадянського опору. З іншого боку, українці через фольклор рефлексують над власною ідентичністю, утверджуючи такі архетипові риси нації, як волелюбність, сміливість, винахідливість та глибокий зв'язок з рідною землею.

З огляду на специфіку нашого дослідження особливу увагу слід приділити виховній (педагогічній) функції сучасного воєнного фольклору. У контексті педагогіки вищої та середньої школи фольклор постає не просто об'єктом філологічного чи культурологічного аналізу, а дієвим, живим інструментом національно-патріотичного виховання. Сучасна молодь, покоління «цифрових аборигенів», сприймає інформацію переважно через візуальні та короткі текстові формати. Отже, інтеграція інтернет-мемів, сучасних героїчних пісень та міфів в освітній процес дає змогу педагогам говорити зі здобувачами освіти однією мовою. Воєнний фольклор містить потужний

аксіологічний заряд: він транслює цінності свободи, гідності, самопожертви заради Батьківщини, поваги до Збройних Сил України та волонтерського руху.

Використання зразків воєнного фольклору на заняттях з історії, літератури, суспільствознавчих дисциплін та в позааудиторній виховній роботі дає змогу вирішувати відразу кілька педагогічних завдань. По-перше, це сприяє формуванню історичної пам'яті та національної свідомості. Обговорення зі студентами причин популярності пісні «Ой у лузі червона калина» дає змогу провести історичні паралелі між боротьбою січових стрільців, вояків УПА та сучасних захисників України, формуючи розуміння тяглості національно-визвольної боротьби. По-друге, аналіз фольклорних текстів розвиває критичне мислення та медіаграмотність. Здобувачі освіти вчаться розрізняти органічний народний гумор від ворожих інформаційно-психологічних операцій (ІПСО), аналізувати семантику мемів та розуміти механізми маніпуляції масовою свідомістю. По-третє, фольклор має значний емпатійний та терапевтичний потенціал в освітньому середовищі. Спільне прослуховування воєнних пісень, обговорення мемів та гумористичних історій допомагає учасникам освітнього процесу зняти емоційну напругу, поділитися власними переживаннями та відчути підтримку колективу.

У системі професійної підготовки майбутніх педагогів формування навичок роботи із сучасним воєнним фольклором має стати невід'ємним компонентом їхньої професійної компетентності. Сучасний вчитель чи викладач повинен вміти адаптувати фольклорний матеріал до вікових особливостей аудиторії, використовувати його як дидактичний засіб для пояснення складних соціальних та історичних процесів, а також як

інструмент психологічної розрядки в умовах воєнного стану. Воєнний фольклор є найяскравішим свідченням того, що українська культура є живою, вітальною та здатною до самовідтворення навіть у найскладніших історичних обставинах. Він є своєрідним генетичним кодом нації, який просто на наших очах переписується та зміцнюється, щоб бути переданим наступним поколінням.

Таким чином, розгляд воєнного фольклору крізь призму його жанрової специфіки та соціокультурного впливу доводить його фундаментальну роль у сучасному українському суспільстві. Від виконуваних ним психотерапевтичних і консолідуючих завдань до ідентифікаційних та виховних впливів – народна творчість епохи повномасштабної війни слугує міцним фундаментом національної резильєнтності (стійкості). Цей фольклорний масив потребує постійного наукового моніторингу, фіксації та інтеграції в академічний і педагогічний дискурси, адже він є неперевершеним джерелом для вивчення менталітету нації-переможця та дієвим інструментом формування ціннісних орієнтирів майбутніх поколінь громадян України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дає змогу дійти висновку, що сучасний український воєнний фольклор є унікальним, динамічним і багатовимірним соціокультурним феноменом, що виник як потужна захисна реакція суспільства на російську збройну агресію. Його жанрова специфіка визначається безпрецедентною гібридністю: органічним поєднанням традиційних усних форм (історичні пісні, паремії, міфологізовані легенди) з новітніми цифровими практиками (інтернет-меми, віртуальний епос). Аналіз емпіричного матеріалу доводить, що воєнний фольклор виконує життєво важливі функції для збереження нації.

Психотерапевтична та консолідуюча функції допомагають українцям долати колективну травму, знижувати рівень соціальної тривоги через сміх та гуртуватися довкола спільних символів супротиву. Ідентифікаційна функція забезпечує чітке маркування «своїх» та «чужих», ефективно деконструючи й висміюючи ворожі наративи.

Особливого значення в контексті нашого дослідження набуває виховна (педагогічна) функція. Фольклорні тексти, акумулюючи в собі аксіологічний заряд мужності, незламності та патріотизму, стають природним і надзвичайно дієвим інструментом громадянської освіти молоді. Оскільки покоління, що зростає в умовах війни, активно споживає цей контент, педагоги мають свідомо використовувати його потенціал. Перспективи подальших наукових розвідок у цьому напрямі вбачаємо в розробленні конкретних методичних рекомендацій та дидактичних матеріалів щодо ефективної інтеграції зразків сучасного цифрового та усного воєнного фольклору в освітній процес закладів загальної середньої та вищої освіти задля посилення національно-патріотичного виховання та формування стійкої громадянської ідентичності.

Література

1. Кузьменко О. «Ой у лузі червона калина...»: або чому стрілецька пісня стала символом українського спротиву у російсько-українській війні. *Народознавчі зошити*. 2022. № 3(165). С. 544–558. DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.03.706>
2. Кузьменко О. Український воєнний фольклор: як зрозуміти себе і свого ворога. *Локальна історія: мультимедійний проєкт*. 2023. URL: <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/ukrayinskii-voiennii-folklor-iak-zrozumiti-sebe-i-svogo-voroga-oksana-kuzmenko>

3. Назарова Л. Воєнна символіка України (2022–2025): фольклорна генеза, типологія, функціональне навантаження. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2025. Вип. 2(214). С. 121–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.2-16>

4. Офіцинський Р. Воєнний фольклор сучасної України. *XIII Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. De Ukraine aus globaler Sicht"*. München : Ludwig-Maximilians-Universität, 2023. С. 391–399.

5. Російсько-українська війна в сучасному фольклорі: антропологічний вимір : колективна монографія / відп. ред. Л. Вахніна; ІМФЕ ім. М. Рильського НАН України. Київ : Видавництво ІМФЕ, 2025. 358 с.

6. Українська культура в умовах війни: між традицією і новою реальністю: тези доп. студент. наук. конф. (м. Харків, 23–24 березня 2023 року) / ред.-уклад. Ю. Меліхова. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2023. 277 с.

7. Harmash L. The Image of the Enemy in Ukrainian Wartime Songs (2022–2023). *ILCEA*. 2024. No. 53. DOI: <https://doi.org/10.4000/ilcea.18763>

8. Hranchak T. National myths in library space: Case of Ukraine in wartime. *Society. Document. Communication*. 2024. Vol. 9, no. 1. P. 20–30. DOI: <https://doi.org/10.69587/sdc/1.2024.20>

References

1. Kuzmenko, O. (2022). "Oi u luzi chervona kalyna...": Abo chomu striletska pisnia stala symbolom ukrainskoho sprotyvu u rosiisko-ukrainskii viini ["Oh, the red viburnum in the meadow...": Or why the riflemen's song became a symbol of Ukrainian resistance in the Russian-Ukrainian war]. *Narodoznavchi zoshyty – Ethnographic notebooks*, (3), 544–558. DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.03.706> [in Ukrainian].
2. Kuzmenko, O. (2023). Ukrainskyi voiennyi folklor: yak zrozumity sebe i svoho voroha [Ukrainian wartime folklore: how to understand yourself and your enemy]. (2023). *Lokalna istoriia: mультимедійний проєкт – Local history: a multimedia*

project. [Elektronnyi resurs]. Retrieved from <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/ukrayinskii-voiennii-folklor-iak-zrozumiti-sebe-i-svogo-voroga-oksana-kuzmenko> [in Ukrainian].

3. Nazarova, L. (2025). Voienna symbolika Ukrainy (2022–2025): Folklorna heneza, typolohiia, funktsionalne navantazhennia [Military symbolism of Ukraine (2022–2025): Folklore genesis, typology, functional load]. *Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky – Scientific notes. Series: Philological sciences*, 2(214), 121–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.2-16> [in Ukrainian].

4. Ofitsynskyi, R. (2023). Voiennyi folklor suchasnoi Ukrainy [Wartime folklore of modern Ukraine]. In: *XIII Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik “Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht”*. (pp. 391–399). Ludwig-Maximilians-Universität München [in Ukrainian].

5. Vakhnina, L. (Ed.). (2025). Rosiisko-ukrainska viina v suchasnomu folklori: Antropolohichni vymir [The Russian-Ukrainian war in modern folklore: Anthropological dimension]. Kyiv : Vydavnytstvo IMFE [in Ukrainian].

6. Melikhova, Yu. (Ed.). (2023). Ukrainska kultura v umovakh viiny: mizh tradytsiieiu i novoiu realnistiu: tezy dop. student. nauk. konf. [Ukrainian culture in the conditions of war: between tradition and the new reality: abstracts of reports of the student scientific conference]. Kharkiv: Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho [in Ukrainian].

7. Harmash, L. (2024). The image of the enemy in Ukrainian wartime songs (2022–2023). *ILCEA*, (53). DOI: <https://doi.org/10.4000/ilcea.18763>

8. Hrachak, T. (2024). National myths in library space: Case of Ukraine in wartime. *Society. Document. Communication*, 9(1), 20–30. DOI: <https://doi.org/10.69587/sdc/1.2024.20>

Івннікова О. М. Сучасний воєнний фольклор України: жанрова специфіка та соціокультурні функції

У статті здійснено комплексний теоретичний та емпіричний аналіз феномена

сучасного українського воєнного фольклору, який набув безпрецедентного поширення в умовах повномасштабного російського вторгнення. Дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході з використанням методів жанрового та структурно-функціонального аналізу.

Доведено, що новітня народна творчість епохи війни характеризується гібридністю, органічно поєднуючи традиційні усні форми (пісенний епос, міфологізовані легенди, сучасна пареміологія, анекдоти) з цифровими форматами (зокрема, інтернет-мемами). Розкрито ключові соціокультурні функції воєнного фольклору, а саме: психотерапевтичну (зниження рівня суспільної тривоги, подолання травматичного досвіду та страху через гумор і сатиру), консолідуючу (об’єднання нації довкола спільних символів супротиву, створення відчуття солідарності та взаємодопоміжки), ідентифікаційну (розмежування «своїх» та «чужих», деконструкція, дегуманізація та висміювання образу ворога) та виховну.

Особливий акцент у дослідженні зроблено на педагогічному потенціалі фольклорних наративів як надзвичайно дієвого інструмента національно-патріотичного виховання, збереження історичної пам’яті та формування міцної громадянської свідомості сучасної молоді. Наголошується на необхідності подальшої інтеграції цих матеріалів (зокрема, пісень та мемів, що транслиують цінності свободи, гідності та самопожертви) в освітній процес закладів загальної середньої та вищої освіти. Воєнний фольклор розглядається як міцний фундамент національної резильєнтності та дієвий інструмент формування ціннісних орієнтирів майбутніх поколінь громадян України.

Ключові слова: воєнний фольклор, інтернет-мем, соціокультурні функції, ідентифікація, суспільна стійкість.

Ivannikova O. M. Modern Wartime Folklore of Ukraine: Genre Specificity and Sociocultural Functions

The article provides a comprehensive theoretical and empirical analysis of the phenomenon of modern Ukrainian wartime folklore, which has gained unprecedented spread in the context of the full-scale Russian invasion. The study is based on an interdisciplinary approach using methods of genre and structural-functional analysis.

It is proved that the latest folk art of the war era is characterized by hybridity, organically combining traditional oral forms (song epic, mythologized legends, modern paremiology, anecdotes) with digital formats (in particular, Internet memes). The key sociocultural functions of wartime folklore are revealed: psychotherapeutic (reducing the level of public anxiety, overcoming traumatic experience and fear through humor and satire), consolidating (uniting the nation around common symbols of resistance, creating

a sense of solidarity and mutual support), identifying (distinguishing between “us” and “them”, deconstruction, dehumanization and ridicule of the enemy’s image) and educational.

Special emphasis in the study is placed on the pedagogical potential of folklore narratives as an extremely effective instrument of national-patriotic education, preservation of historical memory and the formation of strong civic consciousness among modern youth. The need for further integration of these materials (in particular, songs and memes translating the values of freedom, dignity and self-sacrifice) into the educational process of secondary and higher education institutions is emphasized. Wartime folklore is considered as a solid foundation of national resilience and an effective tool for shaping the value orientations of future generations of Ukrainian citizens.

Key words: wartime folklore, Internet meme, sociocultural functions, identification, social resilience.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.05.2026